

Powstał raport „NTM u osób z cukrzycą - spojrzenie interdyscyplinarne”

dr n. o zdr. Beata Stepanow

Prezes Stowarzyszenia Edukacji Diabetologicznej

e-mail: beatastepanow@sed-edu.pl

Nietrzymanie moczu (NTM) uważane jest przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za jeden z ważniejszych problemów zdrowotnych XXI wieku i ma status choroby społecznej. W 2008 roku szacowana liczba osób z NTM na świecie wynosiła 346 mln, a w 2013 roku już 383 mln. Szacuje się, że w Polsce problem NTM może dotyczyć ok. 2,5 mln osób.

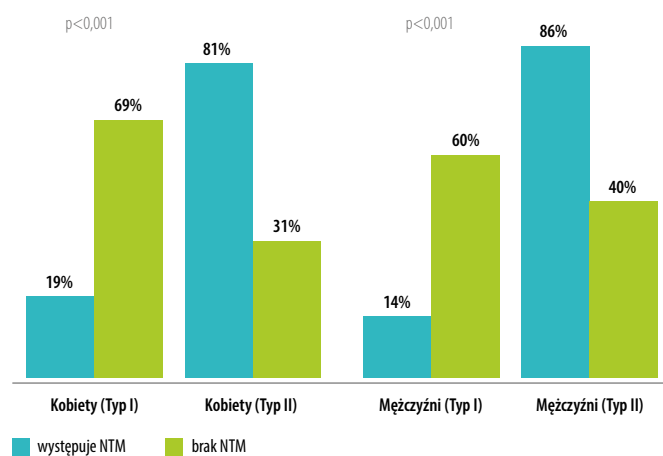
Cukrzyca to cicha pandemia XXI wieku, nazywana „współczesnym koniem trojańskim”. W Polsce choruje na nią obecnie ponad 2 mln osób, a według prognoz w 2025 roku będzie chorowało ponad 2,7 mln. W raporcie „NTM u osób z cukrzycą” zmierzono się z tymi dwoma wyzwaniem naszych czasów, które wymagają podejścia interdyscyplinarnego.

W opublikowanym w 2018 roku raporcie „Polska rodzina z cukrzycą”, w pytaniu o występowanie chorób współistniejących towarzyszących cukrzycy, 5 proc. respondentów chorujących na cukrzycę typu 1 (N=310) wskazało na nietrzymanie moczu. Co ważne, nie było ono wymienione na liście jako „do wyboru”, pacjenci sami wpisali je w miejsce „inne”.

W odpowiedzi na ten niepokojący sygnał ze strony osób chorych na cukrzycę Stowarzyszenie Edukacji Diabetologicznej poszło o krok dalej i przeprowadziło badanie ankietowe wśród 400 osób z cukrzycą typu 1 (N=150) i typu 2 (N=250). Celem badania było poznanie częstotliwości występowania nietrzymania moczu u osób z cukrzycą wraz z oceną ich poziomu wiedzy na temat NTM, a także wpływu tego schorzenia na jakość życia pacjentów. Badaną grupę tworzyło 65 proc. kobiet i 35 proc. mężczyzn. Średni wiek badanych wynosił 55,9 lat ($\pm 10,2$). Średni czas trwania choroby to 11,09 lat ($\pm 6,34$). Badani wypełniali ankiety samodzielnie lub przy wsparciu edukatora do spraw diabetologii. Kwestionariusz ankiety zawierał 15 pytań. Wśród wielu danych znaczące są wyniki, które wskazują, iż u 82 proc. osób z cukrzycą typu 2 (N=250) i 26 proc. osób z cukrzycą typu 1 (N=150) występuje nietrzymanie moczu, a pozostałe osoby są w grupie ryzyka. Nikt z badanych nie znał metod leczenia nietrzymania moczu. 58 proc. osób z cukrzycą nie wie nawet, jakie są środki absorpcyjne, które mają zastosowanie w nietrzymaniu moczu. Natomiast 20 proc. nie wie, co to jest środek absorpcyjny.

Biorąc pod analizę występowanie nietrzymania moczu z uwzględnieniem typu cukrzycy i płci, okazuje się, że w grupie kobiet i mężczyzn istnieje istotna statystycznie różnica. Otóż u kobiet z cukrzycą typu 2, jak i u mężczyzn z cukrzycą typu 2, częściej diagnozuje się NTM. Wyniki wskazują, że nietrzymanie moczu dotyczy obu płci, a brak wiedzy na temat NTM przez osoby z cukrzycą świadczy o tym, że nie porusza się przez zespół opiekujący się osobami chorymi na cukrzycę tematów wstydlivych, jakim niewątpliwie jest NTM.

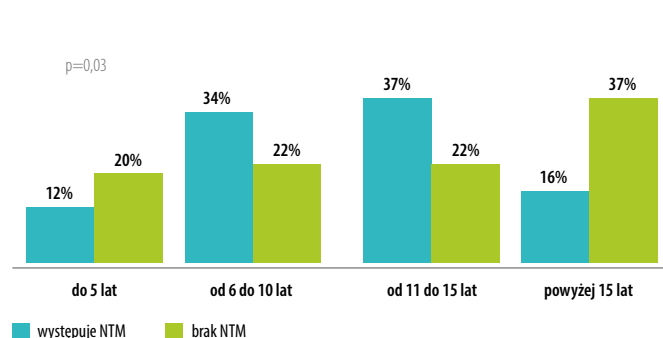
Wykres 1. Występowanie NTM w badanej próbie badawczej z uwzględnieniem typu cukrzycy i płci N=400.

Źródło: Stepanow B. (red), Raport „NTM u osób z cukrzycą - spojrzenie interdyscyplinarne”, Warszawa, 2021.

Interesujące wyniki uzyskano, analizując występowanie nietrzymania moczu z uwzględnieniem lat chorowania na cukrzycę. Osoby, u których występuje NTM chorują krócej.

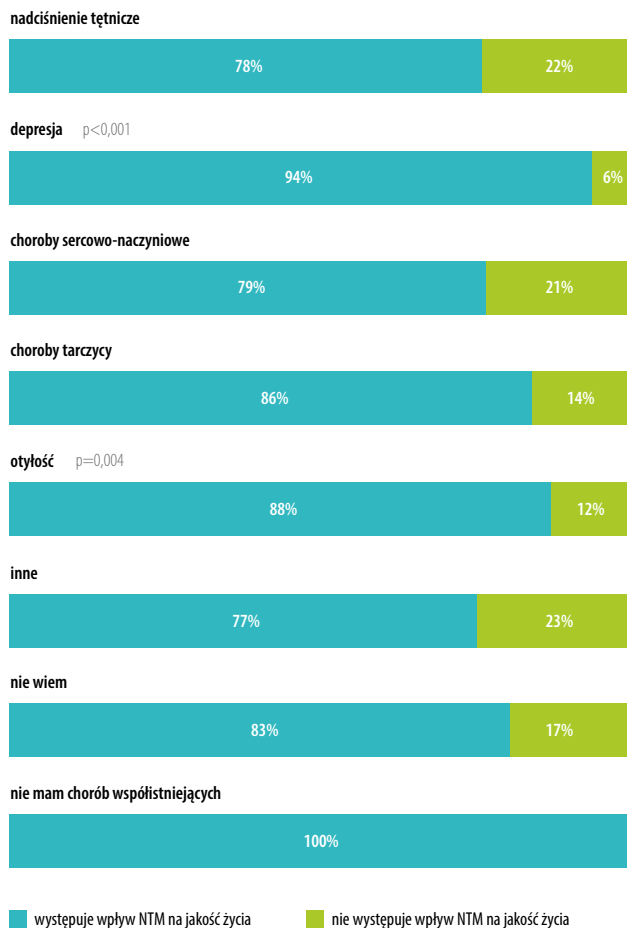
Wykres 2. Występowanie NTM w badanej próbie badawczej z uwzględnieniem lat chorowania na cukrzycę N=400

Źródło: Stepanow B. (red), Raport „NTM u osób z cukrzycą - spojrzenie interdyscyplinarne”, Warszawa, 2021.

NTM ma częściej wpływ na jakość życia u osób chorych na cukrzycę typu 2 ($p=0,004$). Sprawdzono, czy wpływ NTM na jakość życia różni się między osobami chorującymi na różne choroby współistniejące. Wyniki wskazują, iż towarzysząca osobom z NTM depresja ($p<0,001$) i otyłość ($p=0,004$) mają istotny wpływ na jakość życia, powodując najczęściej ograniczenia w podejmowaniu aktywności fizycznej.

Wykres 3. Rozkład osób pod względem wpływu NTM na jakość życia z uwzględnieniem chorób współistniejących u osób badanych N=233

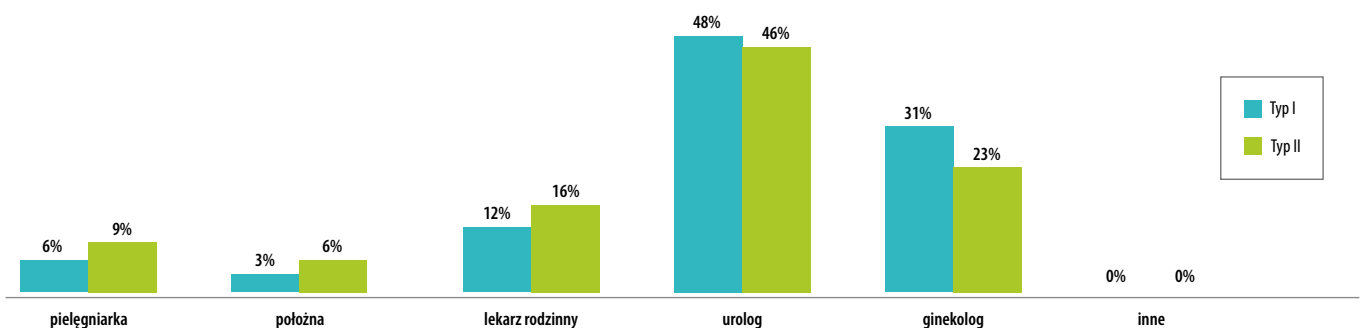

Źródło: Stepanow B. (red), Raport „NTM u osób z cukrzycą - spojrzenie interdyscyplinarne”, Warszawa, 2021.

Pomimo istnienia NTM, aż 67 proc. z tej grupy nigdy nie rozmawiało na ten temat z profesjonalistą medycznym. Im osoby młodsze, tym częściej nie rozmawiają o dolegliwościach związanych z NTM ($p=0,01$). W grupie kobiet wraz z wiekiem maleje problem braku rozmów o dolegliwościach związanych z NTM ($p=0,004$). Osoby chore na typ 2 cukrzycy częściej rozmawiają o dolegliwościach związanych z NTM ($p=0,008$). Najczęściej osoby badane z całego zespołu terapeutycznego wybierają do rozmów urologa ($p=0,01$). Niepokojące jest to, że osoby z cukrzycą nie wskazały diabetologa jako osoby, z którą mogłyby porozmawiać o nietrzymaniu moczu.

Podstawową zasadą terapii cukrzycy jest indywidualizacja zarówno w zakresie celów terapeutycznych, jak i metod leczenia. Zgodnie z Zaleceniami klinicznymi dotyczącymi postępowania u chorych na cukrzycę - Stanowisko Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego oraz Standardami holistycznej edukacji diabetologicznej Stowarzyszenia Edukacji Diabetologicznej, cukrzyca wymaga podejścia interdyscyplinarnego. Dlatego też do opracowania raportu „NTM u osób z cukrzycą” zaproszono pielęgniarki, położną, lekarza rodzinnego, geriatrę, fizjoterapeutę uroinekologicznego, urologa, ginekologa oraz diabetologa. Ekspersi odnieśli się do wyników badań ze wskazaniem metod leczenia, diagnozowania NTM, postępowania profilaktycznego oraz rekomendacji, które stanowią podstawę do dalszej analizy i przygotowania materiałów edukacyjnych oraz szkoleń. Raport posiada załączniki, które zawierają przygotowane przez ekspertów narzędzia edukacyjne do zaimplementowania przez personel medyczny do codziennej pracy z osobami chorymi na cukrzycę i ich bliskimi. Raport zostanie opublikowany na stronach internetowych Stowarzyszenia Edukacji Diabetologicznej (www.sed-edu.pl), a także organizacji, które udzieliły swojego patronatu.

Wykres 4. Rozkład osób pod względem znajomości osób, do których można udać się po pomoc w NTM z podziałem na typ cukrzycy N=400

Źródło: Stepanow B. (red), Raport „NTM u osób z cukrzycą - spojrzenie interdyscyplinarne”, Warszawa, 2021.